

Олга Стојановић

Закономерна коеџзистенција

СМИСАО БЕСМИСЛА

Изгледа да је све бесмислено. Пре свега, бесмислено је убити Премијера, јер се тиме убија само човек, али не и смисао који тај човек даје окружењу. Затим, бесмислено је коментарисати такав историјски чин на разнолике начине, од професионалних до медијалних, преко локалних и мондијалних. Такође је бесмислено коментарисати коментаре, јер је коментар коментара двосмислен као и сам коментар који је коментарисан. Бесмислено је, упркос пијетету према било коме и било чему, живети у пост-меморији, у некој врсти “ванредног стања” духа и политике. Бесмислено је имати следбенике, ако си већ на жалост мртав, јер би следствено и они могли бити мртви. Бесмислено је и имати љуте противнике који се једнако острашћу над смрћу као и над животом, јер то води само у губљење историјског времена, једнако погубно као кад Жорж Батај каже да је “никотин еротика плућа”...

Бесмислено је, дакле, убити, коментарисати и истраживати по безобалном простору могуће позадине.

Позадина, свакако, постоји. Увек. Јер је и релевантна историја сачињена све од самих позадина, а што се тиче локације “напред” – ту се само гине!

На ову тему, недавно се у београдском позоришту Атеље 212 догодила представа *Бинђић* као пројекат хрватског контроверзног редитеља Оливера Фрљића, премијерно изведена с почетка предизборне ђутње за председничке изборе, чије резултате сада знамо. Али их тада нисмо знали.

Представа је изведена, најугледнији критичари су се одмах огласили, арбитар Иван Меденица међу првима, употребивши у поднаслову веома духовито и само за одабране реч “ОФР-ЉЕ”, што се асоцијативно доводи у везу са поштованим презименом редитеља Фрљића.

Складиштење лешева, плување српске заставе, костимографска решења за убице у одорама свештенства и многе друге конклузије о односу збиље и амбалаже стварности – само су део овог у замисли тоталног политичког позоришта које кореспондира са спољашношћу више него са унутра-

шњошћу позоришних поука и порука. Чини се да је публика на премијери била инхерентни део ове представе, као пробрани аудиторјум идеје о заслуженом српском мазохизму чије ће искупљење исходити искључиво из оптужбе којој и правосуђе оспорава бескрај, али уметнички пројекат изгледа не! Драматуршки куриозитет је и сценско саслушање реалног лика, по имену и презимену Војислав Коштуница, који је у делу јавности коју предводи угледни адвокат Срђа Поповић (присутан на премијери) прозван за арбитражу позадине убиства Зорана Ђинђића. Нити су ови редови јадиковка над злосрећном судбином Војислава Коштунице, можда дужног на политичкој сцени, али свакако недужног на Фрљићевој театарској, нити је ово жаока на угледног адвоката Поповића који заправо само ради свој посао. Ово је само предлог, у покушају, духовит да особа Војислав Коштуница узме адвоката за истраживање позадине свог политичко-сценског убиства, што се не мора нужно односити на аутора пројекта Фрљића! Можда је о свему, заправо, одлучивао неки сценски радник, инспицијент или суфлер. Никад се не зна, јер је театар колективни чин.

Како год, када је политички театар, да не кажемо памфлет, јер је то оспорила Борка Павићевић, сасвим ТОТАЛАН – зашто у публику на премијеру, под најбезбеднијом стражом, нису доведени из ЦЗ-а Легија и Змија уз извињење да не могу присуствовати коктелу?!

Изван сваког националистичког проседеа, нарочито на пољу културне сарадње, тврдим да у Загребу, у било ком театру представу о Туђману не би

могао режирати ни један српски редитељ. Нити би таквом немогућем била допуштена каква етичко-естетичка реплика на Јасеновац!

Сигурно је да треба да будемо отворени за политичко позориште до његових крајних консеквенци, али тада када добијемо почетну консеквенцу стварног демократског и полемичког друштва. Када будемо заиста поступали онако како смо поступили према Крлежиној изложби у Београду. И најзад, желим експлицитно да нагласим како овај напис не стоји ни у каквој вези са могућом сменом Кокана Младеновића, директора овог угледног позориштва, нити са петицијама за и против. То је дневна политика и увек бих се, макар и помоћу ветрењача, борила с потписом да неко не оде! Као и са истоветно личним потписом да неко дође. Смисао бесмисла је у томе што ништа не осмишљава већ све обесмишљава.

ДРАГА, НЕ БУДИ ПЕДЕР!

Времешни и фасцинантни Лазар Стојановић, који је робијао због бункерисаног филма *Пластични Исус*, доживео је свој заслужени come-back, закономерног коинциденцијом, заступајући Исуса у потпетицама и у мултилатералним сексуалним домаћајима. И покушајима, јер ко проба – посрећиће му се.

Мој пријатељ и колега Лазар Стојановић, ако и није остварио Лазареву суботу, остварио је барем Лазарев четвртак гостовањем у емисији Наташе Одаловић на Б92. Лазар је, истина, као непатворени естета, увек волео да буде у друштву “добрих риба”, што му се овога пута и остварило са драматур-

шкињом Богавац и филозофскињом Одаловић. Но, једна трећа дама је у овом контексту била арбитрарно и круцијално спомињана, именом и презименом, Борка Павићевић, која додуше не спада у претходну шаљиву алузију. Али спада у озбиљну алузију, што је од дражестности много релевантније.

Јасно је да је овде реч о изложби европске ауторке у Центру за културну деконтаминацију, у тренутку забране Параде поноса и под заштитом небројаних припадника полиције. С обзиром да је и од стране Ватикана ова изложба била забрањена, као што ју је оспорио и наш актуелни Патријарх, брижност државе око обезбеђења “догађаја” није била на одмет! Већ је била на промет. Можда је била и намет на вилајет.

Независно од мишљења Лазара Стојановића, човека и аутора који је добрано одлежао свог Пластичног Исуса – изложба код Павићевићеве, која би се могла радно назвати “Пластифицирани Исус” јесте гест државне демократичности, без обзира на одговарајуће обезбеђење. Изложба је естетски дефицитарна, поруком слаба и концептуално проблематична. Много проблематичнија него наступ три панкерке које у Русији на жалост издражавају своју анархистичку казну.

Госпођа Борка Павићевић, као директорка Центра у подели која јој припада, имала је заступати вредносни значај оваквог ликовног перформанса, али су њене речи “одбране” од злих духа наводног патриотизма и национализма биле заправо испразне и трибински таблоидне, јер су се свеле на налог “Боркиног попечитељства”, ка-

ко заправо, и само заправо (цитирам) нису биле схваћене. Свака текстуална, ликовна и перформерска алузија на култове и историјске личности, нарочито у домену мучеништва, увек изазива позор и негодовање. Непристало је позивати се само на хулигане који одиста појма немају о чему се ради, али је ред споменути једну десничарску организацију која је мирним протестом испратила кордоном окружени центар и тиме допринела само његовом непрегледном друштвеном утицају. А тај би утицај морао бити и прегледан и прегледан од стране задужених за стање духова и менталних склопова.

Где је ту улога Лазара Стојановића с почетка текста? Она је наравно у његовом *curriculum* и уметничком погледу на свет с обзиром на биографију и ту не бих одвећ замерала заступнику одбране оваквог хепенинга. Уколико сам, атеист и агностик, опет се не могу етички и естетички сагласити са первертираном Исусовом “обрадом”, јер она повређује оне који то нису. Од Папе до Иринеја и наобарот! Јасно је да је само Центар за културну деконтаминацију – уз своје многе пројекте за свако поштовање – могао организовати овакав “догађај”, па да се буну и чуди легитимном присуству полицијског мноштва! Да ли смо се Исусом у штиклама приближили Европи или смо се од ње удаљили због забране Параде поноса. Нешто контам, да би и шетња геј популације била бенигнија од грандиозне медијске презентације дотичне изложбе.

Сјајно организована геј – популација је, ето, увек на губитку! Нисмо се провеселили, али је Борка Павићевић урадила посао! Полиција је само променила локацију и згуснула своје ре-

дове. У противном би их разредила. У овом контексту, а у емисији борбене грађанке и арбитрарне Наташе Одаловић, неко је споменуо иронично и термин пдв. Као да је Борку, Лазара, Богавчеву и Одаловићеву брига за цену уља! Ова интелектуална елита, промовисана од случаја до случаја, чини се да не хаје ни за Европом, колико органски и неоргански стреми печату

или барем белешци о сопственој биографији. Гејови су опет оспорени у сопственом наступу, али су извесни медији и утицајне организације успеле да на њихов рачун направе личну промоцију. Те ми се чини како овај напис могу завршити рокерским стиховима Боре Ђорђевића : “Драга, не буди педер!” или “Остани ђубре до краја!”

Српска артиљерија код Битоља